

MY N VÄG TILL LANDSBYGDEN!

"Ofta får jag frågan vad det är som driver mig vidare i kampen för landsbygden. Svaret är enkelt."

Jag kunde svara att landsbygden är vår viktigaste framtidsfråga. Att klimatet och miljön behöver levande, i huvudsak lokalförsörjande och småskaligt diversifierade landsbygder världen över. Att städerna behöver direkt anslutande, levande och produktiva, landsbygder. Att landsbygdens framtid är den i särklass viktigaste säkerhetspolitiska frågan i dag.

Jag kunde svara att Sverige behöver sin landsbygd för att kunna skapa ett tryggt, hållbart och motståndskraftigt samhälle. Att vi behöver våra egna bönder, odlare och uppfödare mer än något annat här i världen. Att vi behöver en fungerande, fysisk (inte digital) infrastruktur – för mat, energi, transport och kommunikation – som innefattar hela Sverige.

Allt det här har en i dag akut relevans. Men varje gång jag får frågan kommer jag på mig själv med att svara något helt annat.

Jag växte upp i en liten by, Björknäset i Granninge. Vi bodde i en av de två lärolägenheterna ovanpå skolan.

Här fanns världens största träd, Stortallen, här fanns den vackra Granningesjön som var så kall och lite läskig att bada i, här fanns blomsterängar som surrade av liv, här fanns lägdor och hästar och kor. Och storskogarna uppåt Grössjön, där vi åkte skidor om vintrarna, andäktiga inför den stora snötystnaden.

Till detta paradiset slingrade sig små grusvägar backe upp och ned; samma grusvägar som ledde till farmors torp med fjällkor, höns, getter och en gris, samma grusvägar som ledde till mormor och morfars gård där det visserligen inte längre fanns kor i ladugården men där alla minnen fortfarande var alldeles levande.

Så småningom hamnade jag i Uppsala för att, som planen var, studera humaniora och ta en fil kand. Konst, filosofi och idé- och lärdoms historia slukade jag, kunskap var något lustfyllt. Men stadens charm var och förblev en väl förborgad hemlighet – trots det klassiska studentlivet med champagnefrukostar och nattplugg till tentor så kände jag ständig olust.

Det var något med stadens stränga ordning, med den släta asfalten och gatornas rätvinkliga geometri. Det var något med raderna av höga stenfasader och de hundratusentals lampor som drev mörkret på flykt och skymde stjärnorna.

Det var något med bristen på vildhet i den lilla natur som fanns – Fyrisåns stenlagda stränder, de konstgjorda vattenfallen, parkerna och trädgårdarna. Det var något med alldeles för många människor samlade på alldeles för liten yta, det var något med det själlösa regnet av hårda klackar mot gatsten.

Det var något djupt onaturligt med en stad som vuxit sig så stor att den tappat kontakten med omgivande naturen – samma natur som ger staden liv och överlevnadsförmåga. Det var något med att staden verkade ha glömt sitt ursprung.

Allt som finns i en stad – gator och hus och lekparken och bilar och bussar och trädgårdar och biosalonger och museer och affärer och grönområden och torg och restauranger och badhus och gallerior – har skapats av människor, för människor, med människor. Staden tittar inåt, mot sin egen mittpunkt; en introvert, närmast narcissistisk, spegelkammare där människan bara kan se sig själv och det som hon tror angår henne.

Det ger mig en känsla av total instängdhet.

Den fria naturen (så långt den nu tillåts existera) finns inte där. Sambandet mellan allt levande finns inte där. Villkoren för ett gott, helt liv finns inte där. När jag är i en stad känner jag mig som en halv människa; för mig är det inte en plats där man kan leva och överleva.

Efter tio år vände jag tillbaka till Ångermanland. Utan jobb, utan pengar, utan avslutad examen. Jag hade nått en punkt där jag inte längre kunde se en framtid i Uppsala – och mer än något annat ville jag återvända till naturen, till ett liv på landsbygden.

Familjens gamla vinterbonade bagarstuga i Undrom blev lösningen. Här fick jag snabbt vikariat inom hemtjänsten och fortsatte jobba – inom hemtjänsten, inom äldreomsorgen, på stiftsgården Gålsjö Bruk, på T3:s garnisonskök, på alla möjliga platser där jag kunde tjäna lite pengar som gjorde det möjligt för mig att bo kvar där jag ville bo.

Jag hade ingen plan, inget mål i sikte förutom att bo så nära naturen som möjligt. Jag drömde om ett eget hus, egna djur, kanske hästar. Jag skrev mycket, som jag alltid gjort, men det slog mig aldrig att jag skulle kunna ha skrivandet som utkomst.

Vilsen? Kanske. Planlös? Säkert.

Ändå upplever jag, så här i efterskott, att viljan att leva på landet var den ledstjärna som lyst klarast av alla.

Så småningom hittade jag, av en ren slump (om sluppen nu finns), till Västernorrlands Allehanda. Finn Torell, platschef på lokalredaktionen i Sollefteå, recenserade en konstutställning där jag deltog; vi pratade lite och jag fick chansen att frilansa.

Efter ett par år blev frilansandet ett fast jobb som lokalreporter i Sollefteå; många år senare förvandlades det till ett jobb som kulturredaktör och en chans att skriva debatt om landsbygden. Och det är där jag är i dag.

Och när jag ska svara på frågan om vad som driver mig så är kärnan i budskapet alltid densamma: att jag själv vill bo på landet. Att landsbygden är den bästa, naturligaste, vackraste, mest livgivande och berikande platsen på jorden. Att jag inte kan tänka mig att bo någon annanstans – och att en politik som gör det omöjligt att bo på landet sakta driver världen mot ruiner.

Min största dröm var att leva på landet. Och det måste ha varit en bra dröm, eftersom den ledde mig ända hit.

//Katarina Östholm
Kulturredaktör TÅ/ÖA